

Een woord van de voorzitter

In Memoriam

ANDRÉ BEEMSTERBOER

1953-2009

Na een slepende ziekte overleed op 19 januari 2009 André Beemsterboer. Daarmee verloor Lira de man die vanaf het begin in 1986 haar directeur is geweest. Vijf dagen later betoonden enkele honderden mensen op de begraafplaats Driehuis/Westerveld hun genegenheid en respect.

André was nog maar 55 jaar oud, toen hij zo'n klein jaar na de ontdekking van een ernstige ziekte zeer tegen zijn aard in het hoofd moest buigen. Hij mag met recht en reden een voorvechter van de 'andere rechten' genoemd worden, te verstaan als de 'niet-muziek rechten'. Zelf kwam hij uit die muziekrechten voort. Hij werkte bij Buma, toen daar onder directeur Jan Verhagen, André's mentor, ernstig nagedacht ging worden over wat men aan moest met die 'andere rechten.' Gevolg was dat hij zijn opleiding in het collectief beheer van auteursrechten ontving in de leerschool van de Stichting Reprorecht, opgericht in 1974.

Ik leerde hem kennen in 1986 toen Stichting Lira werd opgericht waarvan ik voorzitter werd.

Verdediging van de kabelrechten en vooral ook de strijd voor de vestiging van een auteursrechtelijk leenrecht in Nederland eisten al gauw onze gezamenlijke aandacht op.

Met ere moet zijn creatie van het facilitaire bedrijf Cedar BV genoemd worden dat diensten verleent aan diverse auteursrechtorganisaties op een manier die garandeert dat er voor de inmiddels zes stichtingen geen zes aparte directeuren nodig zijn en geen zes financiële afdelingen en geen zes IT-afdelingen etc.

Cedar was zijn idee, aanvankelijk uitgevoerd binnen de kaders van Buma, maar sinds 2005 verzelfstandigd. De Cedar-stichtingen hebben in dat jaar de aandelen van Buma in Cedar BV overgenomen, en André werd statutair directeur van een zelfstandige BV.

Lang heeft hij van die zelfstandigheid niet mogen genieten.

Vaak was hij in 2008 ondanks zijn ziekte, ondanks medische behandelingen, op het kantoor in Hoofddorp aanwezig. Maar kort voor Kerstmis 2008 moest hij noodgedwongen het verzet staken tegen een ziekte die hem de baas werd.

Ons rest de bescherming en verdere uitbouw van André's professionele nalatenschap. Op die manier houden we de herinnering aan zijn grote verdiensten voor de Cedar-stichtingen en het collectief uitgeoefende auteursrecht op de best denkbare manier in ere.

Daar zijn we dan ook -in weerwil van ons verdriet- druk mee bezig.

KEES HOLIERHOEK,
voorzitter Stichting Lira /
vice-voorzitter Stichting Cedar

Inhoud

- Een woord van de voorzitter
- Welkom Nieuwswaarde-aangeslotenen
- Leenrechtrepartitie eind 2008
- Leenrecht-klachtencommissie 2009
- Invoering nieuw aansluitingscontract
- Lira en profile
- Printing on Demand:
droom of nachtmerrie?
- Besluiten en mededelingen
van het Lira-bestuur
- Hoe kom ik aan hulp en advies?
- Lira Fonds: aanvragen
- P.C. Boutenfonds 2009
- Literaire Vertaaldagen 2008
- Woutertje Pieterse Prijs 2009
- Personalia
- Agenda
- Berichten en adviezen van het bureau
- Navragen en nakijken
- Gezocht: auteurs en hun erven
- Bestuur en bureau van de Stichting Lira
- Colofon

Welkom oud-Nieuwswaarde aangeslotenen

Na ruim een jaar van discussies en overleg kon op 23 januari 2009 een overeenkomst getekend worden tussen de Stichting Nieuwswaarde en Stichting Lira over een samengaan van beide organisaties. De Nederlandse Vereniging van Journalisten NVJ was als oprichter van Nieuwswaarde mede-ondertekenaar van dat contract.

Als gevolg van de overname door Lira van de activiteiten van Nieuwswaarde is aan de zijde van auteurs en journalisten één organisatie ontstaan voor rechten op teksten van welke aard dan ook, daarmee gevolg gevend aan een algemeen gevoelde wens het auteursrechtelijke terrein zo overzichtelijk mogelijk te maken en krachten en middelen zoveel mogelijk te bundelen. Daarbij dienen 'rechten op teksten' ruim opgevat te worden, want ook bijdragen van auteurs en journalisten van welke aard ook aan bijvoorbeeld omroepproducties vallen daar in beginsel onder.

Lira vertegenwoordigde tot nu toe vooral schrijvers, vertalers en scenaristen, terwijl Nieuwswaarde verantwoordelijk was voor de auteursrechten van schrijvende en omroepjournalisten. In de regel gaat het daarbij om

freelance-journalisten, aangezien de Nederlandse Auteurswet werknemer-journalisten geen auteursrecht toekent. In het Lira-bestuur zullen twee bestuursleden de journalisten vertegenwoordigen, één uit kringen van de FLA (FreeLancersAssociatie, een afdeling van de Vereniging van Schrijvers en Vertalers), en één voorgedragen door de Sectie Freelance-journalisten van de NVJ.

Ik wil als voorzitter van Lira de bij Nieuwswaarde aangesloten schrijvende en omroepjournalisten hartelijk welkom heten als aangeslotenen van Lira. Voor hen is het van belang te weten dat aanvankelijk in de werkwijze weinig zal veranderen. Jaarlijks zal van hen opgave gevraagd blijven worden van hun publicaties. Inmiddels is een integratieproces ingezet dat in een periode van drie

jaar geleidelijk tot verdere uniformiteit zal leiden. Dat wil zeggen: een nauwere aansluiting bij de wijze waarop Lira te werk gaat bij het incasseren en verdelen van auteursrechtelijke gelden.

Uit de overeenkomst tussen Nieuwswaarde en Lira vloeit voort dat ernaar gestreefd gaat worden de incassokosten van journalistieke gelden, thans vanwege de geringe omvang in verhouding tot de te maken kosten zo'n 15%, terug te brengen tot een zodanig niveau dat geleidelijke invoering van de bij Lira gebruikelijke sociaal-culturele inhouding redelijkerwijs mogelijk wordt.

Zolang het kostenniveau echter zo hoog blijft als thans het geval is, vindt geen inhouding ten behoeve van sociale en culturele doelen op die gelden plaats, omdat 15% kosteninhouding een stevige last vormt. Om echter niet onbillijk te handelen tegenover auteurs op wiens gelden die inhouding (bij lagere kosteninhouding) wél plaats vindt, is afgesproken dat auteurs van journalistieke werken voorlopig niet in alle opzichten de voordelen zullen genieten die andere auteurs die socu-gelden afdragen, wél genieten. Dat betekent vooralsnog geen toegang voor journalisten tot de uit socu-gelden gefinancierde voorzieningen, totdat betere tijden -liefst snel- volgen.

Daarnaast is met de NVJ afgesproken dat bij Lira aangesloten leden van de NVJ een beroep kunnen blijven doen op de rechtskundige bijstand die door de juridische dienst van de NVJ wordt geleverd.

De commentaren van betrokken voorzitters in het persbericht dat het samengaan begeleidde, waren duidelijk. Ik zelf heb bij die gelegenheid gezegd dat ik erg blij was dat betrokken

besturen deze stap hebben gezet: ‘Het aantal auteursrechtorganisaties is groot en helderheid over wie wat doet, is niet altijd in ruime mate aanwezig. Met deze stap vergroten we de transparantie in het systeem. Als auteurs en journalisten samen optrekken, staan ze natuurlijk ook sterker, ook al zijn er duidelijke cultuurverschillen tussen beide groepen ten aanzien van het auteursrecht. Aan de andere kant zijn er heel veel journalisten die boeken schrijven en heel veel schrijvers die voor journalistieke media werken.’

Ronald Vles, voorzitter van Nieuwswaarde, zei: ‘Er komen zoveel nieuwe

manieren op ons af waarop teksten gedistribueerd en gebruikt worden. Daar heb je samenwerking voor nodig. Denk aan de digitalisering. Dat valt anders allemaal niet te behappen.’

Thomas Bruning, secretaris van de NVJ, tenslotte: ‘Het belang van auteursrecht voor freelance-journalisten neemt toe. Met een grote en krachtige organisatie voor alle auteurs en programmamakers kunnen we een vuist maken en krijgen we de kans om ervoor te zorgen dat de makers loon naar werken krijgen.’

En voor wie geïnteresseerd is in cijfers: Lira telt ongeveer 4.000 aangesloten

auteurs en daarnaast zo’n 11.000 Nederlandse en Vlaamse geldontvangers. Nieuwswaarde telt 2000 aangesloten journalisten en dat zijn tegelijk de geldontvangers. 466 Auteurs waren zowel bij Lira als bij Nieuwswaarde aangesloten voor respectievelijk literaire (etc.) en journalistieke werken.

En heel globaal enige bedragen: in 2007 keerde Lira in totaal ongeveer 18,5 miljoen euro uit aan auteurs, het incassoniveau van Nieuwswaarde loopt in de richting van jaarlijks ca. 1 miljoen euro.

KH

Verdeling Leenrechtgelden eind 2008

In december 2008 is er ruim vijf miljoen euro aan leenrechtgelden uitgekeerd aan meer dan 9.000 auteurs voor uitleningen door openbare bibliotheken in het jaar 2007. Dat gebeurde aan de hand van een uitgebreide steekproef, genomen van uitleningen in de periode van 1 juli 2007 tot 1 juli 2008.

Dit was het eerste jaar waarin bij de verdeling een minimumbedrag is gehanteerd. Om de administratieve lasten te verlichten heeft het bestuur van Lira besloten een zogenoemde bagatellenregeling in te voeren. Lira wil auteurs liever niet nodeloos belasten met brieven, specificaties en formulieren als het uiteindelijk om een transactie van bijvoorbeeld twee eurocent gaat. Dat is dankzij het nieuwe computersysteem Max mogelijk geworden.

Alle leenrechtvergoedingen onder de vijf euro worden niet direct aan rechthebbenden uitgekeerd, maar – per

rechthebbende – opgespaard tot het minimumbedrag van vijf euro is bereikt. Dan wordt het uitbetaald. Buitendien zal ongeacht de hoogte van wat voor de auteur is opgespaard, eens in de vijf jaar een uitbetaling volgen.

Normaal gesproken keert de Stichting Lira jaarlijks aan zo’n 14.000 tot 15.000 auteurs een leenrechtvergoeding uit. Door de invoering van de bagatellenregeling waren het er dit jaar maar 9.125.

Enkele kerncijfers:

	2008	2007	2006
aantal auteurs	9.125	14.208	14.427
totaal uitbetaald bedrag	€ 5.206.814,57	€ 5.868.548,14	€ 5.520.750,23
gemiddeld bedrag	€ 570,61	€ 414,50	€ 382,66
hoogste bedrag voor auteur	€ 64.524,84	€ 63.611,54	€ 58.885,81
laagste bedrag	€ 0,73	€ 0,01	€ 0,01
mediaan	€ 53,86	€ 13,28	€ 15,75
puntwaarde	0.0076467	0.0091628	0.0067470

Een ander effect van de nieuwe regeling was dat de gemiddelde vergoeding is gestegen, evenals de mediaan, de lijn die aangeeft waar het midden ligt in het aantal uitbetalingen.

Als we alle vergoedingen in een frequentietabel op een rij zetten, krijgen we het volgende beeld: SVR

FREQUENTIEVERDELING 2008 TOV. 2007

hoogte vergoeding	AANTAL RECHTHEBBENDEN		%		CUMULATIEF (%)
	2008	2007	2008	2007	2008
< 0,10	0592	0	4	0	
0,10 t/m 0,50	0	1251	0	9	0
0,50 t/m 1,00	1*	848	0	6	0
1,00 t/m 5,00	118 *	2571	1	18	1
5,00 t/m 10,00	1255	1276	14	9	15
10,00 t/m 20,00	1370	1355	15	10	30
20,00 t/m 40,00	1267	1276	14	9	44
40,00 t/m 100,00	1552	1550	17	11	61
100,00 t/m 400,00	1750	1691	19	12	80
400,00 t/m 1.000,00	821	830	9	6	89
1.000,00 t/m 5.000,00	778	743	9	5	98
5.000,00 t/m 10.000,00	117	130	1	1	99
10.000 t/m 50.000,00	95	90	1	1	100
> 50.000,00	1	5	0	0	100
totaal	9.125	14.208	100	100	

* Dat ondanks het invoeren van het minimumbedrag toch ook nog onder de vijf euro vergoedingen zijn uitgekeerd, wordt veroorzaakt door verrekeningen met eerdere leenrechtrepertities. In deze gevallen was het bedrag dat voor 2008 berekend werd, initieel boven de vijf euro, maar viel de uiteindelijke uitbetaling toch iets lager uit, omdat er bij deze auteurs nog een nadere verrekening moest plaatsvinden in verband met correcties op eerdere uitkeringen.

Leenrecht klachtencommissie

Wie van mening is dat door Lira bij de leenrechtuitkering fouten zijn gemaakt, kan als aan de klachten op bureauniveau niet tegemoet gekomen wordt, binnen een bepaalde termijn een officiële klacht indienen.

Klachten over de leenrechtuitkeringen van de Stichting Lira, dienen schriftelijk binnen 2 maanden na de leenrechtrepertitie waarop de klacht betrekking heeft, beargumenteerd gemeld te worden aan het bestuur van de Stichting Lira. Het bestuur van de Stichting Lira is gerechtigd klachten die na 2 maanden binnenkomen, niet meer in behandeling te nemen. De klachten worden behandeld door het bestuur van de Stichting Lira dat hier toe een adviescommissie in het leven roept.

Bepalingen

Over een en ander zijn in artikel 23 van het *Leenrecht-reglement van nadere verdeling van de Stichting Lira* een viertal bepalingen opgenomen.

Artikel 23:

1. Klachten die betrekking hebben op Leenrechtuitkeringen van de stichting Lira, dienen schriftelijk binnen twee maanden na de Leenrechtuitkering waarop de klacht betrekking heeft, beargumenteerd gemeld te worden aan het bestuur van de stichting Lira.

2. Het bestuur van de stichting Lira is gerechtigd klachten die later dan de in het vorige lid bepaalde termijn binnenkomen, niet meer in behandeling te nemen.
3. De klachten zullen worden behandeld door het bestuur van de stichting, dat hiertoe een adviescommissie kan samenstellen.
4. De stichting Lira kan besluiten een onafhankelijke arbitragecommissie in te stellen en/of een klachtenreglement vast te stellen.

Zitting van de klachtencommissie

Op 10 maart 2009 vond een zitting van de bestuurlijke klachtencommissie plaats. Aan haar werden drie klachten gemeld over de repartitie die eind 2008 heeft plaatsgevonden, niet alleen over de verdeling van leenrechtgelden vanwege de uitleen van boeken, ook een klacht die betrekking had op de nieuwe repartitie inzake de uitleen van multimedia-producten, veelal cd-roms.

Alle drie de klachten werden door de klachtencommissie besproken, terwijl het bureau van Lira voor een toelichting op de relevante feiten zorgde. Een klacht over de verdeelsleutel terzake van interviews werd aangehouden totdat de auteur nadere informatie zou leveren. Een andere klacht, over de omgang door het Lira-bureau met aanvullende oeuvre-informatie, leverde na onderzoek naar de relevante feiten nog geen

materiële correctie op, maar wel alvast een brief namens het Lira-bestuur met excuses.

Een derde klacht over de verantwoording van de recente multimedia-verdeling werd gegrond verklaard. Met klager zal op bureau-niveau overleg gepleegd worden om gezamenlijk de relevante feiten te bespreken en, waar dat nodig zal blijken te zijn, de uitkomst van de berekening van de uitkering te corrigeren. K H

Invoering nieuw aansluitingscontract

Eind maart 2009 zijn de nieuwe Lira-aansluitingscontracten rondgestuurd na een kleine als pilot bedoelde rondzending aan het begin van het jaar. Nieuwswaarde-aangeslotenen die in de overstap naar Lira mee willen gaan, kunnen een speciaal op hen toegespitste toezending in de loop van dit jaar (2009) tegemoet zien.

Reacties van de zijde van auteurs zijn positief. Het Lira-bureau was voorbereid op een stroom van vragen, maar in plaats daarvan kwam er vooral een stroom van ondertekende aansluitingscontracten op gang.

Waarom?

Om Lira in staat te stellen voor auteurs vergoedingen te incasseren op terreinen waar de auteur dat zelf niet of heel moeilijk kan doen, moest het aansluitingscontract vooral op het niveau van de techniek aangepast worden. Daarmee wordt bedoeld: de vele nieuwe vormen waarin werken van schrijvers en journalisten tegenwoordig worden gedistribueerd en aan het publiek worden aangeboden. Daarin speelt de digitalisering natuurlijk een belangrijke rol, maar ook andere technische ontwikkelingen. Zo bleek het op het terrein van de kabelrechten noodzakelijk iets aan de definitie te doen, omdat technische ontwikkelingen daarom vroegen. In ieder geval moest immers vermeden worden dat eventueel als ontoereikend beoordeelde definities aanspraken op kabelgelden aan zouden tasten.

Ook speelde een rol dat de Nederlandse Publieke Omroep (NPO) in sinds

medio 2006 begonnen gesprekken en onderhandelingen met het Netwerk Scenarioschrijvers en Lira suggereerde dat het misschien mogelijk zou zijn met Lira een jaarlijks terugkerend lumpsum-contract te sluiten voor al het gebruik dat publieke omroepen van het Nederlandse drama-repertoire zouden maken. Auteurs zouden in dat geval hun opdrachthonorarium zoals altijd van de publieke omroep blijven ontvangen, maar het gebruik dat de publieke omroep van het werk zou gaan maken, zou voor het auteursdeel van de vergoedingen misschien in een contract met Lira geregeld kunnen worden. Vanzelfsprekend zou dat dan wel een voor Lira aanvaardbaar contract moeten zijn, en in ieder geval zou Lira de mogelijkheid moeten behouden om, wanneer het gaat om commerciële exploitatie door derden, denk aan kabelexploitanten, zelf rechtstreeks de kabelvergoeding te incasseren. Maar als idee heeft een collectief contract voor uitzendrechten zowel voor individuele omroepen als voor auteurs grote voordelen. Individuele omroepen zouden veel gemakkelijker hun Nederlandse tv-drama kunnen programmeren zonder steeds onderhandelingen aan

te moeten knopen met individuele rechthebbenden. Ook financieel zouden individuele omroepen geholpen zijn, als dit soort collectieve contracten centraal betaald zouden worden. In het voordeel van auteurs zou kunnen spreken dat Lira, eenmaal in het bezit van een redelijk bedrag, een verdeling in elkaar zou kunnen steken waarin in beginsel elke uitzending een betalende uitzending zou kunnen worden, niet allemaal van een even hoog financieel niveau, maar toch... Want de wijze van verdeling zou een zaak van Lira en haar auteurs worden.

Of zo'n betrekkelijk eenvoudige regeling van uitzendrechten op alle platforms die de nieuwe Mediawet aan de NPO oplegt, mogelijk is, moet afgewacht worden, maar het is een interessant idee, een idee dat al eerder heel goed bruikbaar is bevonden, nu Buma al jaren zo'n lumpsum-contract heeft voor alle uitzendingen van zo goed als alle muziek.

Lira's missie

Begrijpelijk wordt door producenten en uitgevers met extra aandacht gekeken naar wat Lira blijkens het nieuwe aansluitingscontract van plan is. Maar voor zover daaruit enige onrust ontstaat, blijken Lira's principes erg goed uit te leggen. Lira wil exploitaties van teksten en daarop gebaseerde producties bevorderen, niet hinderen of onmogelijk maken, en anderzijds wil Lira het auteursaandeel in de opbrengsten van die exploitaties veilig stellen.

Het is in het belang van auteurs, uitgevers en producenten dat exploitaties mogelijk blijven, doorgang vinden en in aantal en bereik toenemen. Anderzijds wordt het voor auteurs steeds moeilijker om een vinger achter al die exploitaties te krijgen. De betrekkelijk eenvoudige wereld van de vorige eeuw hebben we vooral met de digitalisering van auteursrechtelijk beschermde werken natuurlijk voor goed verlaten.

Digitaal beleid

Lira is begonnen terzake van digitale rechten een beleid te ontwikkelen dat zijn uitwerking niet mist op het nieuwe aansluitingscontract. Ze werkt daarbij zoveel mogelijk met

andere collectieve beheersorganisaties (CBO's) samen, op het ogenblik nog iets sterker ten aanzien van tekstwerken dan van audiovisuele werken, maar dat kan veranderen.

Ten aanzien van werken in tekstvorm is Lira's beleid erop gericht is overal waar collectieve regelingen ten aanzien van digitale rechten op teksten aan de orde zijn, namens zo veel mogelijk aangesloten auteurs akkoorden, te verstaan als collectieve regelingen, te kunnen sluiten, dit overeenkomstig de leidraad die Lira hanteert: dat haar optreden plaats heeft ten aanzien van rechten die auteurs niet of slechts heel moeilijk op individuele wijze te gelde kunnen maken.

Lira wil collectief, dat wil zeggen: namens zoveel mogelijk auteurs en voor zoveel mogelijk werken, toestemming verlenen voor bepaalde welomschreven exploitaties van auteursrechtelijk beschermde werken.

Digitalisering Cultureel Erfgoed

Een voorbeeld van Lira's beoogde rol is de overeenkomst die thans in ontwikkeling is tussen Lira en de Koninklijke Bibliotheek over de digitalisering, onsite- en online-terbeschikkingstelling van kranten vanaf de 17e eeuw. Lira vertegenwoordigt daarin auteurs en journalisten, Pictoright visuele makers, vooral fotografen, terwijl uitgevers van kranten per krant of groep van kranten hun eigen overeenkomsten met de KB sluiten.

Onder zo'n akkoord als met de KB, gebaseerd op licentieverlening waar mogelijk en vrijwaring waar noodzakelijk, zou Lira graag haar handtekening plaatsen namens literaire, journalistieke en alle andersoortige auteurs van teksten. Daartoe is dan ook ten aanzien van massadigitaliseringsprojecten een 'niet-exclusieve last en volmacht' opgenomen in het nieuwe aansluitingscontract van Lira (zie 2b). De auteur behoudt op die manier als individu de beschikingsbevoegdheid over zijn digitale rechten totdat -in de praktijk waarschijnlijk steeds voor een deel van het toepassingsgebied van die bevoegdheid- een niet-exclusieve collectieve regeling tot stand is gekomen die door Lira is geaccordeerd.

Google

Daarnaast heeft de auteur facultatief de mogelijkheid zijn digitale rechten op teksten (3a) bij Lira onder te brengen, als de auteur dat wenst. In dat geval kan Lira hem vertegenwoordigen tegenover bijvoorbeeld Google om het auteursdeel (*niet* het uitgeversdeel) van de Google-vergoedingen voor hem/haar te incasseren en aan hem/haar door te betalen.

Dat betreft in eerste instantie vergoedingen voor het verleden, toen zonder toestemming van rechthebbenden door Google (gedeelten van) boeken via internet zijn gepubliceerd. Maar nog moeilijk in termen van financieel belang te meten is de uitwerking van de Google-schikking in de Verenigde Staten op activiteiten in de toekomst.

Digitale vergoedingsmodellen

Al doende is intussen wel gebleken dat we dringend toe zijn aan nieuwe vergoedingsmodellen voor het gebruik van gedigitaliseerde werken van auteurs en journalisten, vergoedingsmodellen die in de nieuwe, voor een deel ongetwijfeld digitale wereld van kracht en billijk zijn. Gek genoeg blijkt het heel wel mogelijk modellen uit de analoge wereld over te brengen naar de digitale. Zo is er ten aanzien van niet-commerciële culturele erfgoed-projecten een model ontwikkeld dat teruggrijpt enerzijds op het door de minister van Justitie lang geleden vastgestelde reprorecht-tarief voor fotokopieën. Dat is dan de vergoedingsgrondslag voor het digitaliserend verveelvoudigen van teksten en fotopagina's. Anderzijds wordt teruggegrepen op de manier waarop exploitatiebudgetten van openbare bibliotheken indertijd zijn gebruikt om uitleentarieven vast te stellen. Dat is dan een norm voor niet-commerciële online-terbeschikkingstelling.

Niet alles hoeft opnieuw uitgevonden te worden. KH

Stichting Lira, op 23 oktober 1986 opgericht op initiatief van de toenmalige Vereniging van Letterkundigen (vvl), beheert als auteursrechtorganisatie op collectieve wijze auteursrechten en op het auteursrecht gebaseerde vergoedingsaanspraken van schrijvers, vertalers, scenaristen en journalisten die door hen individueel niet, of slechts met de grootst denkbare moeite, te gelde kunnen worden gemaakt.

Inmiddels beslaat Lira's werkerrein auteursrechten op *alle soorten van teksten*, niet alleen meer op auteursrechten op werken van literaire, literair-dramatische en muziek-dramatische aard, maar ook op teksten die een educatief, wetenschappelijk, journalistiek of ander karakter hebben.

En ook wat er vervolgens met die teksten gebeurt, behoort tot het uitgebreide, geactualiseerde en soms in het recente aansluitingscontract net iets anders geformuleerde pakket aan rechten en vergoedingsaanspraken dat Lira beoogt te beheren.

Doel en werkerrein

Om precies te zijn: sinds 14 oktober 2008 zijn doel en werkerrein van Lira gedefinieerd als 'De stichting stelt zich ten doel als collectieve beheersorganisatie van auteursrechten zonder winstoogmerk voor zichzelf de materiële en immateriële belangen te behartigen en te bevorderen van makers van literaire, literair-dramatische en andere *werken in tekstvorm* alsmede muziek-dramatische werken en de op deze veelsoortige teksten van schrijvers en vertalers gebaseerde audio-, video-, theatrale, audiovisuele en multimediale producties, al dan niet zijnde verveelvoudigingen in gewijzigde vorm van de tekst, van welke aard en in welke vorm ook, zowel analoog als digitaal, traditioneel ook wel aangeduid als de literaire en grote (of dramatische) alsook audiovisuele rechten, maar daartoe niet beperkt blijvend – een en ander in de ruimste zin des woords.'

Opsomming werken en makers

Kort samengevat gaat het voortaan om rechten op gedichten, verhalen, essays, columns, novellen, romans, éénakters,

toneelstukken, sketches, hoorspelen, conferences, tv-spelen, tv-series, tv-films, speelfilms en animatiefilms, alsook om muziek-dramatische werken van schrijvers/componisten, zoals opera's, operettes en musicals, en sinds de statutenwijziging ook om educatieve, wetenschappelijke, journalistieke en *andere geschreven werken* en daarop gebaseerde producties van verschillende aard.

Lira richt zich dan ook op diverse soorten makers van auteursrechtelijk beschermde teksten zoals de dichter, de prozaschrijver, de essayist, de toneelauteur, de scenarioschrijver, de hoorspelauteur, de librettist en componist van opera's, operettes en musicals, de vertaler, de ondertitelaar, de bewerker, de journalist, kortom: iedereen die auteursrechtelijk beschermde literaire, literair-dramatische en andere *werken in tekstvorm* maakt, alsmede muziekdramatische werken.

Nieuw aansluitingscontract

Met de recente statutenwijziging én het nieuwe aansluitingscontract stelt Lira zich ten doel in de sfeer van de geschriften een adequate partij te zijn en te blijven voor het verdelen van leenrechtvergoedingen en reprorechtgelden. In de audiovisuele sfeer gaat daarbij de aandacht primair uit naar kabelgelden en thuiskopievergoedingen. Daarnaast moeten de nieuwe formuleringen in het aansluitingscontract Lira geschikt maken voor een partnerschap met bijvoorbeeld omroepen en commerciële doorgevers van omroepprogramma's zoals NLKabel, KPN/Digitenne, Versatel, et cetera. Daarbij heeft Lira, zoals al vaak verklaard, niet de bedoeling enige

hinderpaal aan de exploitatie van werken in de weg te leggen zolang de auteur van de betreffende tekst waarop het programma berust, een redelijke vergoeding voor het gebruik van zijn werk ontvangt.

Inhoud nieuw aansluitingscontract

Lira beheert ten aanzien van schrijvers en vertalers, te verstaan als makers van teksten in de meest ruime zin van het woord, de volgende soorten rechten en vergoedingsaanspraken, met de intentie de vergoedingen van schrijvers en vertalers in een zo ruim en succesvol mogelijke reeks van exploitaties veilig te stellen:

- op basis van verplichte overdracht:
  - a. Gelijktijdige doorgifte van radio en tv-programma's via de kabel, satelliet, dvb-t, (mobiele) telefoon, et cetera
  - b. Radio en tv in cafés, hotels, ziekenhuizen, gevangenissen, vliegtuigen, et cetera
  - c. Videovertoning in cafés, hotels, ziekenhuizen, gevangenissen, vliegtuigen, et cetera
  - d. On demand terbeschikkingstelling van audio(-visuele) werken (bijvoorbeeld uitzending gemist, aanbieden van downloads, film on demand)
  - e. Openbaarmaking van audio(-visuele) werken via internet of andere elektronische netwerken
  - f. Themakanalen
  - g. Leenrecht
  - h. Thuiskopie
  - i. Reprorecht
- op basis van een niet-exclusieve last en volmacht:
  - a. Uitzending van audio(-visuele) werken anders dan als bedoeld onder I-a tot en met I-f

b. Digitalisering door musea, archief(instellingen), bibliotheken, uitgevers, et cetera

– met een eenmalige keuzemogelijkheid op basis van een facultatieve overdracht:

a. Terbeschikkingstelling van Werken in tekstvorm via internet of andere elektronische (mobiele) netwerken

b. Elektronische verspreiding van Werken in tekstvorm anders dan on demand (bijvoorbeeld e-nieuwsbrief, elektronische knipseldienst, verzending krant naar e-bookreader)

c. Vastlegging en uitgave van Werken, zoals bijvoorbeeld hoorspel, luisterboek, film of tv-programma, op dvd, cd, blue ray disc, hd-dvd, et cetera

d. Vastlegging en uitgave van tekst op elektronische informatiedragers (bijvoorbeeld multimedia-uitgave, voorbespeelde e-bookreader)

Wat doet Lira met rechten en aanspraken?

Lira probeert verworven rechten en vergoedingsaanspraken te gelde te maken door zich tegenover zogenoemde eigenrechtorganisaties kandidaat te stellen als verdeelorganisatie voor leenrechtgelden, thuishopievergoedingen en reprorechtgelden.

Ook spant Lira zich in, tezamen met andere collectieve beheersorganisaties als Buma (muziek), Pictoright (foto's en illustraties), Vevam (regisseurs), Sekam (producenten) etc., in collectieve onderhandelingen met kabel- en andere exploitanten vergoedingen te verwerven voor de doorgifte en ander gebruik van werken, vooral wanneer het om grote aantallen werken gaat.

Ook ten aanzien van het gebruik door omroepen van beschermde werken dient Lira zich aan als kandidaat voor het incasseren en verdelen van de auteursrechtelijke vergoedingen voor

schrijvers, vertalers, scenaristen en journalisten.

In voorkomende gevallen verstrekt Lira licenties voor specifieke vormen van gebruik aan bijvoorbeeld audiovisuele producenten en uitgevers van luisterboeken.

Ook zal Lira, als vergoedingen door andere collectieve beheersorganisaties worden geïncasseerd, tegenover deze zusterorganisaties op grond van overeenkomsten met deze zusterorganisaties verworven rechten uitoefenen, zoals bij Vevam voor van Agicoa afkomstige kabelrechten op onafhankelijk geproduceerde filmwerken. Denk aan speelfilms en animatiefilms. Zoals Vevam in voorkomende gevallen ook het omgekeerde doet bij Lira voor omroepproducties.

Datzelfde geldt voor gelden, door zusterorganisaties van Lira voor relevante rechten van Nederlandse auteurs in het buitenland geïncasseerd. KH

Printing on demand: droom of nachtmerrie?

Ongeveer één op de vijftien Nederlanders heeft de ambitie om een boek te schrijven. Voor deze auteurs is het publiceren van een eigen boek een droom die uitkomt. Volgens de cijfers wordt echter maar één procent van alle ingezonden manuscripten bij een reguliere uitgever werkelijk uitgegeven. Door de opkomst van Printing on Demand (POD)-uitgevers wordt voor veel mensen de droom van een eigen boek werkelijkheid.

Deze nieuwe vorm van uitgeven trok de aandacht van Lira. Dit artikel beoogt enige helderheid te brengen in deze exploitatievorm en wat de gevolgen zijn van het tekenen van een contract met een POD-uitgever. Hiervoor vergeleek Lira negen contracten van verschillende uitgevers.

Wat doet een printing on demand uitgever?

'Printing on demand' betekent letterlijk: printen op aanvraag. Bij printing-on-demand worden boeken geprint en gelijmd. Op deze manier kun je betaalbaar boeken produceren in een beperkte oplage. Er is geen voorraad nodig en de investeringskosten zijn nihil. Dit houdt in dat er voor

de POD-uitgever vrijwel geen risico's verbonden zijn aan het uitgeven van een boek. Hierdoor komt bijna elk aangeboden manuscript in aanmerking om uitgegeven te worden. Sommige POD-uitgevers garanderen zelfs 85 procent kans dat een boek wordt uitgegeven. De auteur betaalt soms 'startkosten'. Welke diensten onder deze opstartkosten vallen en hoe hoog deze startkosten zijn, verschilt echter per uitgever.

Eigen beheer

Dit is kortweg de basis van hoe een POD-uitgever in elkaar zit. Bij een aantal POD-uitgevers kunt u ook terecht voor uitgaven in eigen beheer. Hiervoor hoeft u geen contract te tekenen. De

auteur is als het ware zelf uitgever van zijn of haar eigen boek. Aan deze andere keuze is echter wel een ander kostenplaatje verbonden. In de praktijk blijkt dat eigen beheer-uitgaven niet veel voorkomen bij deze POD-uitgevers, omdat mensen hun boeken graag 'professioneel' verkocht willen zien worden.

Verschillen

Een POD-uitgever is niet vergelijkbaar met een reguliere uitgever. Naast het feit dat een boek wordt geprint in plaats van gedrukt ligt het verschil met name op het gebied van publiciteit, het redigeren en corrigeren van boeken en de verkoopkanalen. Het afzetkanaal van een POD-uitgever is

veelal de eigen website van de uitgever. Daarnaast dient de auteur zelf zijn boek te corrigeren (of de kosten hiervoor te betalen) en publiciteit te generen. Toch vragen veel POD-uitgevers wel om vergaande bevoegdheden en rechten in hun contract met schrijvers. In dit artikel zal ik echter niet dieper ingaan op de verschillen in werkwijze tussen een reguliere uitgever en een POD-uitgever, maar wel op de verschillen in voorwaarden die POD-uitgevers stellen om bij hen een boek uit te geven.

Het contract

Lira adviseert schrijvers altijd een contract af te sluiten met een uitgever dat is opgesteld naar voorbeeld van het modelcontract voor de uitgave van een oorspronkelijk Nederlandstalig literair werk, opgesteld door de GAU (Groep Algemene Uitgevers) en de VVL (Vereniging voor Letterkundigen). Dat contract kunt u inzien op de website van de VVL: www.vvl.nu. Voor dit artikel zijn negen uitgeefcontracten vergeleken van POD-uitgevers. De contracten varieerden zeer in lengte en inhoud. Van de negen POD-uitgevers hanteren er maar twee dit modelcontract. Dit zijn uitgeverij PAMAC en Boekenplan. Op drie punten wijken de overige zeven contracten nogal af van het modelcontract. Dat betreft de licentie/overdracht van het werk, de publiciteit en de kosten voor het redigeren en corrigeren van de het werk. Overigens zijn er veel andere bepalingen welke opmerkelijk waren en die tot zeer vergaande gevolgen voor de auteur leiden. Met name de contracten van POD-uitgeverij Free Muskietiers en

van Boekscout zijn ronduit ongunstig te noemen voor een auteur. Het gaat echter te ver om al deze afzonderlijke bepalingen in dit artikel op te nemen. Voor het volledige artikel kunt u kijken op de website van Lira.nl onder het kopje 'nieuwe media'. Daar wordt er inhoudelijk verder op de contracten van de verschillende POD-uitgevers ingegaan.

Conclusie

Het blijkt dat er grote verschillen zijn tussen de contracten van POD-uitgevers. De contracten voldoen lang niet allemaal aan het modelcontract en bevatten soms verregaand ongunstige bepalingen voor een auteur. Het is daarom raadzaam om goed op te letten als schrijver, indien u in zee wilt gaan met een POD-uitgever, want na het tekenen van een contract zit u in vrijwel alle gevallen voor minimaal een jaar aan deze uitgever vast, onder soms niet al te beste voorwaarden. En dan blijkt een droom weleens te kunnen veranderen in een nachtmerrie.

Hieronder volgen enkele tips waarop u kunt letten:

- Bedenk goed waarom u uw boek wilt laten uitgeven. Wat is uw doel? Wilt u graag uw boek kunnen verkopen aan vrienden of familie? Dan is het niet altijd nodig om dit via een POD-uitgever te doen. Dit kan ook zeer goed in eigen beheer. Het nadeel is alleen dat hier een ander kostenplaatje aan verbonden is. Het voordeel is wel dat u over al uw rechten blijft beschikken. Onderzoek in elk geval beide mogelijkheden.

- Realiseer u dat een POD-uitgever niet hetzelfde is als een reguliere uitgever. Een POD-uitgever beschikt niet altijd over dezelfde kennis en ervaring als een reguliere uitgever en uw werk wordt niet gecorrigeerd en geredigeerd. Uw boek komt niet automatisch in de boekwinkels te liggen of op de planken in een bibliotheek te staan.
- Realiseer u dat u in veel gevallen een groot deel van de publiciteit zelf moet regelen. Er zijn wel uitzonderingen van POD-uitgevers die een publiciteitsplan opstellen voor uw boek. Dit biedt uiteraard geen garanties.
- De royalty-percentages variëren van 10-15 procent per boek tot een vaste prijs van 1,25 euro per boek. Maar let op: een hoger royalty percentage hoeft niet altijd het beste contract te zijn.
- Lees een contract altijd goed door, voordat u dit tekent. Welke rechten geeft u allemaal weg naast het primaire recht van het 'drukken' en/of 'uitgeven' van het boek. Er zijn uitgevers die alle exploitatierechten voor een werk vragen, dus ook uw toneel-, film-, televisie- en online-rechten. Vervolgens kunt u het uitgeefcontract het beste vergelijken met het modelcontract dat te downloaden valt van de website van de VVL: www.vvl.nu.
- Let op de termijn die is opgenomen in het contract, de einddatum van de overeenkomst, en of er sprake is van een eventuele stilzwijgende verlenging.
- Vraag naar ervaringen van andere schrijvers. Met name fora op internet zijn een goede plek om ervaringen te delen.

Besluiten en mededelingen van het Lira-bestuur

Nieuwswaarde en Lira

De gesprekken tussen de Stichting Nieuwswaarde (collectieve beheersorganisatie voor rechten van freelance-journalisten) en de Stichting Lira (idem voor schrijvers, vertalers en scenaristen) hebben tot overeenstemming geleid. Op vrijdag 23 januari 2009 tekenden de drie betrokken partijen, Nieuwswaarde, de Nederlandse Vereniging van Journalisten (NVJ) en Lira de overeenkomst waarin Lira in verband met het samengaan de activiteiten van Nieuwswaarde overneemt.

Daarmee is na een jaar van gesprekken de vorming aan auteurszijde van één collectieve beheersorganisatie voor teksten van welke aard dan ook tot stand gekomen. Die organisatie heet Lira, maar in activiteiten die speciaal op journalisten zijn gericht, zal nog enige tijd de naam Lira-Nieuwswaarde worden gebruikt.

Op de inkomsten uit journalistieke werken zullen vanwege de hoge verdelingskosten van 15% nog niet de bij Lira gebruikelijke bijkomende inhoudingen worden verricht ten behoeve van sociaal-culturele doelen. Dat betekent ook: nog geen toegang tot de uit deze gelden gefinancierde sociaal-culturele voorzieningen voor wie als journalist bij Lira is aangesloten. Bij vermindering van verdelingskosten -waarnaar krachtig gestreefd wordt- zal dit naar verwachting geleidelijk gaan veranderen.

NVJ-leden kunnen voor rechtskundige bijstand een beroep blijven doen op de juridische dienst van de NVJ. KH

Lira en de Google-schikking

In de Verenigde Staten hebben Google en vertegenwoordigers van Amerikaanse auteurs en uitgevers in de vorm van een schikking overeenstemming bereikt over door Google zonder

toestemming gedigitaliseerde en ter beschikking gestelde (gedeelten van) auteursrechtelijk beschermde boeken. Tegelijk is overeenstemming bereikt over in de toekomst mét toestemming van rechthebbenden te digitaliseren en via internet ter beschikking te stellen (gedeelten van) boeken.

Het komt er heel kort gezegd op neer dat er vergoedingsafspraken zijn gemaakt voor wat er in het verleden is gebeurd en voor wat er in de toekomst gaat gebeuren.

Het Lira-bestuur heeft in maart 2009 besloten contact op te nemen met Google om te bezien in hoeverre ook rechten van auteurs van in Nederland verschenen boeken in het geding zijn. De eerste resultaten van dat contact met Google wijzen op duizenden Nederlandse boeken die onder de schikking zouden vallen. Daarop zijn betrokken auteurs door Lira ingelicht. Lira wil graag zowel voor het verleden als voor gebruik in de toekomst namens auteurs van in Nederland verschenen boeken optreden om gelden van Google te incasseren en door te betalen.

Voor het overige zij verwezen naar van Lira afkomstige brieven aan auteurs en naar publicaties op Lira's website: www.lira.nl. KH

Statutenwijziging Lira Fonds

Ten behoeve van de besteding van zogenoemde socu-gelden (gelden ter besteding aan sociale en culturele doelen ten gunste van auteurs) houdt Lira er vanouds twee fondsen op na: een Sociaal Fonds en een Cultureel Fonds. Het eerste fonds viel onder stichting Lira, het tweede onder de stichting Lira Fonds. Waarom dat indertijd zo is geregeld, zou een lange historische uitleg vergen die

minder relevant is geworden, nu het Lira-bestuur heeft besloten tot overheveling van het Sociale Fonds naar de Stichting Lira Fonds.

Daarvoor was een besluit van het Lira-bestuur nodig en een wijziging van de statuten van het Lira Fonds. Inmiddels is dat besluit genomen en zijn de statuten van de stichting Lira Fonds aangepast, zodat er nu nog slechts één stichting is waaronder beide fondsen vallen: de al langer bestaande Stichting Lira Fonds. KH

Lira en Voi@e

Lira is niet alleen lid van de nieuwe branchevereniging van collectieve beheersorganisaties *Voi@e*, maar via een Cedar-zetel ook vertegenwoordigd in het dagelijks bestuur van die vereniging. *Voi@e* is een afkorting van Vereniging van Organisaties die Intellectueel eigendom Collectief Exploiteren.

Onder leiding van voorzitter mr. Aad Kosto, oud-staatssecretaris van Justitie en oud-staatsraad, probeert *Voi@e* onder meer via een inmiddels vastgestelde gedragscode sterk uiteenlopende collectieve beheersorganisaties (CBO's) tot open, duidelijk en transparant handelen te brengen, de onderlinge communicatie en samenwerking te bevorderen, en aan derden informatie te verstrekken over wat CBO's doen en hoe het allemaal in elkaar steekt. Met het omringende veld van ministeries, politieke partijen en het bedrijfsleven zal *Voi@e* tot een beter onderling begrip proberen te komen over het collectief rechtenbeheer – hetgeen zeker niet als een gemakkelijke taak moet worden beoordeeld.

Zie voor meer over *Voi@e*: www.voice-info.nl. KH

- Voor zaken die Lira, de repartities en het aansluitingscontract tussen een auteur en Lira betreffen: neem contact op met de Stichting Lira, Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp; bezoekadres: Siriusdreef 22-28, Hoofddorp; tel: 023 799 7806; e-mail: lira@cedar.nl; website: www.lira.nl.
  - Voor gewone adviezen over contracten en dergelijke: word lid van één van de afdelingen van de Vereniging van Schrijvers en Vertalers, De Lairessestraat 125, 1075 HH Amsterdam, tel: 020 624 0803, e-mail: bureau@vsenv.nl. Literaire, toneel- en verwante auteurs zijn welkom bij de afdeling Vereniging van Letterkundigen (www.vvl.nu), schrijvers van tv-drama en filmscenario's zijn welkom bij het Netwerk Scenarioschrijvers (www.netwerkscenario.nl).
Of word als freelance-journalist lid van de Freelancers Associatie (FLA) voor freelance-journalisten, afdeling van de Vereniging van Schrijvers en Vertalers (vsenv) (www fla.nl), of naar keuze van de Sectie freelance van de Nederlandse Vereniging van Journalisten (NVJ), Johannes Vermeerstraat 22, Amsterdam, telefoon: 020 676 6771; www.nvj.nl.
  - Voor juridische adviezen en hulp in professionele geschillen met uitgevers, omroepen, andere producenten en andere gebruikers van iemands werk, bijvoorbeeld wanneer een contract niet wordt nageleefd of wanneer inbreuk wordt gepleegd op iemands auteursrechten: zorg voor aansluiting bij de Stichting Lira door het ondertekenen van een aansluitingscontract of word lid van de Vereniging van Schrijvers en Vertalers (vsenv) of word lid van de Nederlandse Vereniging van Journalisten (NVJ).
- Leden van de NVJ doen een beroep voor rechtskundige bijstand op de juridische dienst van de NVJ. Leden van de vsenv en aangeslotenen van Lira die geen lid zijn van de NVJ, sturen bij een conflict een schriftelijk verzoek om financiële ondersteuning (met relevante stukken zoals het contract en relevante correspondentie) naar het bestuur van de Stichting Rechtshulp Auteurs, p/a Bureau van de vsenv, De Lairessestraat 125, 1075 HH Amsterdam, tel: 020 624 0803, e-mail: rechtshulp@vsenv.nl.
- Het kernbegrip voor aanvragen bij Rechtshulp Auteurs is 'professioneel geschil', dat wil zeggen: een conflict als auteur (en niet in een andere hoedanigheid) met een wederpartij. Rechtshulp geeft geen adviezen over het sluiten van contracten, dat is het werkerterrein van de beroepsverenigingen. Rechtshulp ondersteunt ook geen geschillen die al heel oud zijn, of geschillen waarbij de auteur zelf al een advocaat heeft betrokken, of geschillen die niet of slechts heel indirect met het auteurschap te maken hebben.
- Het bestuur van de Stichting Rechtshulp Auteurs vergadert maandelijks om de aanvragen aan de hand van een reglement te beoordelen. Bij een positief besluit wordt de aanvrager doorverwezen naar een aantal advocaten, met wie de stichting langdurig relaties onderhoudt. In dat geval wordt maximaal de eerste 1000 euro (plus de btw) aan advocaatkosten voor 100% door de stichting vergoed. Indien Rechtshulp besluit na het advies verdere acties te ondersteunen, wordt bij kosten boven de eerste 1000 euro een eigen bijdrage van 5% over het meerdere gevraagd. In de regel zullen de kosten van eenvoudige adviezen van een advocaat niet hoger dan 1000 euro zijn; in dat geval zijn zij dus voor de cliënt gratis. Blijkt de zaak wat ingewikkelder en stijgen de kosten tot meer dan 1000 euro (bijvoorbeeld door de noodzaak van een gerechtelijke procedure), dan treedt bij voortgezette steun de 5%-eigenbijdrageregeling in werking.
- Lira-aangeslotenen kennen boven de eerste 1000 euro daarnaast een eigen risico van 225 euro dat echter kan komen te vervallen, indien zij lid worden van de vsenv.
- Tot slot: als uit een juridische actie een opbrengst voortvloeit van meer dan 4500 euro, dan geldt een terugbetalingsregeling van 10% van dat meerdere tot maximaal de bijdrage die door Rechtshulp is geleverd.
- Bent u scenarioschrijver of toneelschrijver en wilt u dat de onderhandelingen over al uw contracten gedaan worden door een deskundig onderhandelaar: word dan als scenarioschrijver lid van het Netwerk Scenarioschrijvers (een afdeling van de vsenv) of als toneelschrijver van de Vereniging van Letterkundigen en/of zorg voor aansluiting bij Lira door een aansluitingscontract te ondertekenen, en meldt u vervolgens bij het Contractenbureau, Postbus 15530, 1001 NA Amsterdam; bezoekadres: Keizersgracht 604, Amsterdam, tel: 020 530 5505; e-mail: office@contractenbureau.nl. De twee advocaten die voor het Contractenbureau werkzaam zijn, voeren namens u overeenkomstig uw wensen de individuele onderhandelingen met producenten, omroepen en toneelgezelschappen tegen (voor u als aangeslotene bij het Contractenbureau) een vergoeding van 5% van de waarde van de overeenkomst die zij tot stand weten te brengen en 2% van eventuele nakomende inkomsten op het contract. KH

LIRA FONDS: NIEUWE AANVRAGEN

Wat is Lira?

De Stichting Literaire Rechten Auteurs (Lira) int en verdeelt voor schrijvers, vertalers en journalisten bestemde kabelgelden, thuishoelievergoedingen, leenrechtgelden en reprorechtgelden. Met uitzondering van gelden voor journalistieke werken wordt een beperkt deel van deze gelden (niet meer dan 10%) ingevolge internationale afspraken of op grond van door de overheid goedgekeurde repartitiereglementen ingehouden ten behoeve van sociale en culturele doeleinden.

Wat is de Stichting Lira Fonds?

De Stichting Lira Fonds beheert de ingehouden gelden die bestemd zijn voor sociale en culturele doeleinden, en verdeelt deze in de vorm van subsidies voor activiteiten onder meer op het gebied van literatuur, theater en in een enkel geval audiovisuele producties op het literaire terrein. Zij wordt daarin bijgestaan door een Adviescommissie bestaande uit vier externe deskundigen en twee leden van het Lira-bestuur. Zie voor het actuele beleid de website van het Lira Fonds: www.lira.nl/lirafonds.

De Adviescommissie vergadert eenmaal per twee maanden en brengt advies uit over de binnengekomen aanvragen aan het bestuur van het Lira Fonds. Uitgebrachte adviezen worden in de regel conform het advies door het bestuur van het Lira Fonds bekrachtigd en daarmee tot besluiten gemaakt.

Wat zijn de doelstellingen van het Lira Fonds?

In het algemeen gesproken: het stimuleren van het tot stand komen en uitdragen van Nederlands literair, literair-dramatisch en muziekdramatisch werk en daarop gebaseerde producties. Bijzondere aandacht gaat uit naar projecten die moeilijk binnen de voorwaarden van de bestaande overheidsfondsen zijn in te passen. Het belangrijkste criterium voor subsidiëring is kwaliteit.

Wie kunnen waarvoor subsidie aanvragen?

In het algemeen kunnen alleen rechtspersonen (verenigingen, stichtingen en soortgelijke verbanden) subsidie aanvragen, geen individuele personen. De subsidies zijn veelal bestemd als bijdrage aan professionele auteursvergoedingen, zoals auteurshonoraria voor literaire manifestaties, schrijfp opdrachten, toneelvertalingen e.d. ten behoeve van incidentele projecten. Zij worden alleen gegeven ter dekking van een tekort op de begroting. Niet gehonoreerd worden aanvragen voor debutanten, amateurproducties en culturele vormingsprojecten. Grote toneelgezelschappen worden geacht te putten uit hun eigen schrijversbudget. Subsidies worden verleend in de vorm van een garantiesubsidie waarop eventueel een voorschot mogelijk is.

Hoe subsidie aan te vragen?

Aanvragen dienen uiterlijk 3 weken voor de vergaderingen van de Adviescommissie in achtvoud te worden ingediend bij het bureau van de Stichting Lira Fonds en voorzien te zijn van het per 1 januari 2007 ingevoerde nieuw aanvraagformulier, een beschrijving van het project met -indien aanwezig- graageen tekst of tekstfragment, een duidelijke begroting en cv's van de auteurs voor wie geld wordt gevraagd. Indien het om een theaterproject gaat, verwacht de adviescommissie dat de naam en het adres van de auteur op het aanvraagformulier zijn ingevuld, zodat ook hij/zij geïnformeerd kan worden. Nadere informatie over een en ander is te vinden op www.lira.nl/lirafonds.

De vergaderingen van de adviescommissie worden in de regel steeds op de eerste donderdag van de even maanden gehouden. In het jaar 2009 komt de adviescommissie volgens dit schema nog bij elkaar op de donderdagen 4 juni, 6 augustus, 1 oktober en 3 december. Mocht een vergadering geen doorgang kunnen vinden, dan wordt alsnog iets later vergaderd.

Oudedagsvoorziening P.C. Boutensfonds

voor het jaar 2010: aanmelden voor 15 september 2009, inschrijving voor 1 oktober 2009

Het P.C. Boutensfonds, bestuurd door vertegenwoordigers van de vSenv en de Stichting Lira, stelt zich tot doel professionele schrijvers en vertalers aan een oudedagsvoorziening te helpen.

Het P.C. Boutensfonds kent twee voorzieningen: (1) een langlopende lijfrenteverzekering tegen betaling van een maandelijkse premie en (2) een per jaar te kiezen koopsomregeling.

De kosten van beide regelingen worden voor ruim een derde deel door het P.C. Boutensfonds gesubsidieerd: 35% van de maandpremielasten of de koopsomstorting, met een maximum van 1.050 euro per jaar. De deelnemer moet dus nog altijd 65% van de lasten zelf opbrengen, al wordt dit meestal verzacht door het fiscale regime dat op lijfrentepremies van toepassing is. De belasting betaalt als het ware ook een gedeelte mee.

Omdat het P.C. Boutensfonds beseft dat deze regeling niet meer is dan een

eerste stap op weg naar een oudedagsvoorziening, staat het de deelnemers uiteraard vrij meer te storten dan het bedrag dat wordt gesubsidieerd en zo een hogere lijfrente op te bouwen.

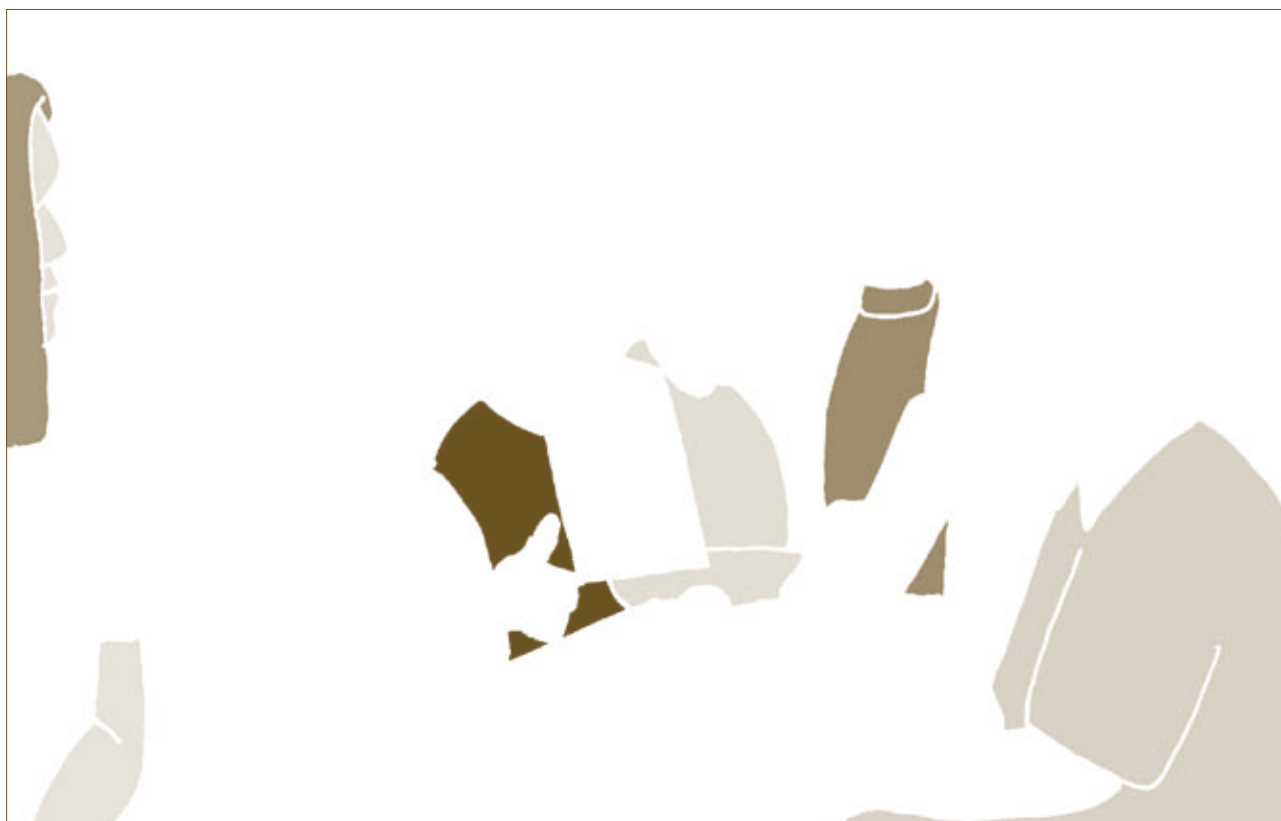
Wie aan de voorwaarden voldoet, kan kiezen tussen de discipline van een jarenlange maandelijkse premiebetaling of de vrijheid van af en toe een koopsomstorting. Een combinatie van beide is ook mogelijk, zij het dat de jaarlijkse PCB-subsidie per persoon nooit meer dan 1.050 euro bedraagt.

Voorwaarden

Het P.C. Boutensfonds richt zich op schrijvers en vertalers die tenminste een jaar lid van de Vereniging van Schrijvers en Vertalers zijn of

tenminste een jaar zijn aangesloten bij de Stichting Lira. Aansluiting bij Lira komt tot stand via een zogenoemd aansluitingscontract waarin de auteur – al dan niet via de uitgever – bepaalde rechten zoals kabelrechten aan de Stichting Lira in beheer toevertrouwt.

Het hoofdberoep van de deelnemer moet schrijver of vertaler zijn – hij/zij behoort tot de groep van professionele auteurs met een ondernemersstatus. Fiscaal gezien gaat het dus om beoefenaren van een vrij beroep die door de fiscus worden gelijkgesteld met ondernemers en die hun financiële resultaten jaarlijks via een winstaangifte aan de belastingdienst melden. Zij moeten deze ondernemersstatus

tegenover het P.C. Boutensfonds kunnen aantonen, bij voorkeur door een Verklaring Arbeidsrelatie (VAR) of een bewijs van gelijk niveau, ter beoordeling van het bestuur van het P.C. Boutensfonds.

Clënten van het P.C. Boutensfonds hebben geen andere toereikende pensioenverzekering, dus in termen van de geldende belastingwetgeving: het gaat om personen met een aantoonbaar pensioentekort die tegelijk voldoen aan de daarbij geldende minimum-bruto-inkomensgrens. Deze voorwaarde garandeert meteen – zolang de fiscus een dergelijke pensioentekortregeling en daarmee samenhangende aftrekregeling kent – de gehele of gedeeltelijke aftrekbaarheid van de betaalde premie.

Deelnemers verdienen anderzijds een belastbaar verzamelinkomen dat beneden de jaarlijks door het bestuur van het P.C. Boutensfonds vastgestelde norm blijft. Voor de toekenning van subsidie in het jaar 2010 wordt als norm het verzamelinkomen in het jaar 2008 gebruikt. Het plafond lag in dat jaar op een belastbaar verzamelinkomen van maximaal 39.000 euro.

Aanvragers van steun bij het storten van een koopsompremie zijn niet ouder dan 65 jaar; voor langlopende maandpremieverzekeringen geldt een grens van niet ouder dan 55 jaar.

Zij zijn bereid samen met het subsidiegeld van het P.C. Boutensfonds in totaal een bedrag van minimaal 100 euro per maand voor hun maandpremieregeling (dus zelf € 65,-)

of minimaal 1000 euro op jaarbasis voor hun koopsomstorting (dus zelf € 650,-) opzij te leggen.

Deelnemers kunnen kiezen tussen een zogenoemd beleggingsproduct met resultaatdeling of een garantieproduct met de zekerheid van een jaarlijks rendement van 3,25% op het kapitaal dat ze opbouwen. In het eerste geval kunnen ze zowel winst als verlies maken op het kapitaal dat ze uiteindelijk voor hun lijfrente-uitkering opbouwen. In het tweede geval groeit de inleg veilig, maar is het rendement bescheiden.

Deelnemers hebben vanaf hun 65e jaar levenslang recht op een aanvullende oudedagsuitkering, bovenop de AOW. De hoogte is afhankelijk van het uiteindelijke kapitaal dat het (beleggings)resultaat is van de ingelegde gelden. Indicatieve voorbeeldberekeningen zijn zelf te maken op de website van Kunst en Cultuur pensioen en verzekering (www.kcextrapensioen.nl).

Het is een bescheiden en met nogal wat voorwaarden omringde mogelijkheid om iets voor de oude dag te doen, maar ook met zijn bescheiden doelstelling is en blijft het een kostbaar plan, kostbaar voor de schrijver en vertaler die toch het grootste deel van de lasten zelf zal moeten opbrengen, kostbaar ook voor het P.C. Boutensfonds.

Procedure vooraanmelding, inschrijving en acceptatie

Als u als nieuweling tot de maandpremieregeling wilt toetreden of komend jaar van de

koopsomregeling gebruik wilt maken, dient u zich voor 15 september 2009 schriftelijk of per e-mail te melden bij Stichting P.C. Boutensfonds, p/a het Bureau van de Vereniging van Schrijvers en Vertalers, De Lairessestraat 125, 1075 HH Amsterdam, telefoon 020 624 0803, e-mailadres: boutens@vsenv.nl.

U ontvangt na 15 september het geactualiseerde aanbod, tegelijk met formulieren waarmee u zich voor 1 oktober 2009 in kunt schrijven. Uw inschrijving wordt definitief zodra het bestuur van het P.C. Boutensfonds het financiële groene licht kan geven. Dit zal in de regel het geval zijn voor 1 december. In december zult u hiervan dan bericht ontvangen, waarna de regeling van uw keuze per 1 januari van het nieuwe jaar, in dit geval dus per 1-1-2010 ingaat.

Voorbehoud

De realisering van dit aanbod is afhankelijk van de financiële mogelijkheden waarover het P.C. Boutensfonds beschikt. Die mogelijkheden hangen samen met de omvang van de vraag van de zijde van belangstellenden, de eigen financiële ruimte en de hoeveelheid extra geld die de Stichting Lira ter beschikking kan stellen. Ofschoon het bestuur alles zal doen wat in zijn vermogen ligt om aan de vraag te voldoen, kan er geen garantie worden gegeven dat vooraanmelding en inschrijving zullen leiden tot toetreding tot een van beide regelingen. RV

Ik heb belangstelling voor een door het P.C. Boutensfonds gesubsidieerde oudedagsvoorziening.

Naam:

Adres:

Woonplaats:

Datum:

Handtekening:

U heeft belangstelling, u voldoet aan de voorwaarden en u heeft kennisgenomen van bovenstaand voorbehoud? Stuur nevenstaande bon vóór 15 september 2009 naar:

Stichting P.C. Boutensfonds
De Lairessestraat 125
1075 HH Amsterdam

U ontvangt na 15 september het geactualiseerde aanbod en kunt dan besluiten of u zich daadwerkelijk inschrijft voor een of beide van de genoemde regelingen. Het spreekt vanzelf dat uw gegevens vertrouwelijk zullen worden behandeld.

Literaire Vertaaldagen 2008

Op 12 en 13 december 2008 werden in Utrecht voor de 10e maal de Literaire Vertaaldagen gehouden. Thema van dit jubileumjaar was ‘de vondst’: wat is voor vertalers dé vertaalvondst uit hun loopbaan? Waarvan genieten zij na jaren nog na, of denken ze: dáárvan kreeg ik nou een tinteling in mijn vertaalhart!

Deze vraag werd in de zomer van 2008 aan zoveel mogelijk vertalers voorgelegd. Dertig van de inzendingen werden gebundeld in een boekje getiteld *De vondst*, dat de deelnemers tijdens de Vertaaldagen als jubileumgeschenk ontvingen. Vier inzenders, Marijke Emeis, Pietha de Voogd, Paul Beers en Frans Denissen, brachten op de symposiumdag (vrijdag 12 december) hun bijdrage bij wijze van entr’acte tussen de sprekers door ‘live’ ten gehore. Het boekje *De vondst* werd bekostigd door een anonieme gulle gever.

Sprekers op de symposiumdag (voor ca. 250 toehoorders) waren Barber van de Pol (‘Serendipity. Of de betrekkelijkheid van vondsten’ – over haar vondsten als prozavertaler), de Vlaamse toneelvertaler Pjeroo Roobjee (‘Het huiswerk van de taalman’), de Duitser Rolf Erdorf (‘De vondsten van een kinderboekvertaler’), Peter Verstegen (‘Een staat van genade’ – over zijn vondsten als poëzievertaler) en liedvertaler Jan Boerstool, (‘Op de Berlagebrug. Over het vertalen van liedteksten’ – naar zijn vertaling van ‘Le Pont Mirabeau’ van Guillaume Apollinaire).

Voor Barber van de Pol was ‘vondst’ eigenlijk een vervelend begrip - de positieve pendant van de ‘fout’ waar critici vaak glunderend mee aan komen zetten (in plaats een intelligente analyse van een vertaling). Roobjee gaf een bloemrijke schildering van de vertaler als een huurling die dienst neemt om onsterfelijke woorden van de ene taal in de andere over te brengen en die alle hoop op eigenliefde en ijdelheid moet laten varen. Erdorf illustreerde het toeval dat tot vertaalvondsten kan leiden aan de hand van een speurtocht naar verse dille op een markt in Caracas. Verstegen omschreef het begrip vertaalvondst als het vinden van een geslaagde oplossing

voor een vertaalprobleem dat onoplosbaar leek. Boerstool maakte een onderscheid tussen drie vormen van liedvertalingen: de ‘cover’ (die alleen de melodie handhaaft en in inhoud niets met het origineel te maken heeft), de ‘halfvertaling’ (die naast de oorspronkelijke melodie ook de sfeer van de tekst overneemt) en de ‘echte liedvertaling’ (die in alles rekening houdt met de oorspronkelijke muziek en inhoudelijk zo dicht mogelijk bij het origineel blijft).

Tijdens de Vertaaldagen werden ook enkele prijzen uitgereikt: de Roemeense vertaler Gheorghe Nicolaescu ontving de NLPVF-Vertalersprijs voor zijn inspanningen ten behoeve van de verbreiding van Nederlandstalige literatuur in Roemenië, en de Vertaalprijzen 2008 van het Fonds voor de Letteren gingen -wegens hun bijzondere verdiensten voor de kwaliteit en diversiteit van literatuur in vertaling- naar de vertaalsters Turks-Nederlands Margreet Dorleijn en Hanneke van der Heijden en de vertaler Engels-Nederlands Rien Verhoef.

Tot besluit van de symposiumdag hield schrijver/boekhandelaar (en voormalig uitgever) Maarten Asscher de lezing ‘Van Jeruzalem naar Babylon en terug’. Met het beleidsmanifest ‘Overigens schitterend vertaald’ uit 2008 als uitgangspunt pleitte Maarten Asscher voor maatregelen tegen de ‘anglicisering’ van de literatuur en deed daartoe enkele voorstellen, zoals toekenning van een veel prominentere plaats van het literair vertalen (in én uit het Nederlands) in het Nederlandse letterenbeleid, bevordering van de professionalisering van de literaire vertaalcultuur en uitbreiding van het Europese netwerk van goed voorziene vertalershuizen.

Lira-penningmeester Rien Verhoef heeft zojuist de Vertaalprijs 2008 van het Fonds voor de Letteren ontvangen en grijpt de gelegenheid aan voor een vurig auteursrechtelijk pleidooi. (foto Hannie van Herk).

Op de zaterdag werd een dertiental vertaalworkshops gehouden, met als ‘speciale workshops’ liedjes vertalen Engels-Nederlands en Nederlands-Engels. De liedvertalingen die het resultaat waren van deze laatste twee workshops werden tijdens de slotborrel op een professionele manier ten gehore gebracht door twee zangeressen met instrumentale begeleiding. Aan de workshops namen ca. 150 vertalers deel.

De Literaire Vertaaldagen worden naast Lira gesteund door het Vertalershuis Amsterdam/ Nederlands Literair Productie- en Vertalingenfonds, het Nederlandse en Vlaamse Fonds voor de Letteren, de Nederlandse Taalunie en de Vereniging van Letterkundigen. Door deze steun kunnen de inschrijfkosten relatief laag blijven, zodat de dagen ook dit jaar weer bijna 400 deelnemers trokken. De praktische organisatie was zoals gebruikelijk in handen van het Vertalershuis Amsterdam.

De voordracht van Maarten Asscher is integraal opgenomen in *Filter* (16/1), het eveneens door Lira gesponsorde tijdschrift voor vertalers. De bijdragen van de overige sprekers zijn te vinden op de website van het NLPVF (www.nlpvf.nl/essays/). Voor informatie over de Vertaalprijzen 2008 van het Fonds voor de Letteren, zie www.fondsvoordeletteren.nl. RV

Woutertje Pieterse Prijs 2009

Op donderdag 5 maart 2009 werd in de Amsterdamse Balie voor de tweeëntwintigste keer de Woutertje Pieterse Prijs uitgereikt. De prijs bestaat uit een oorkonde en een bedrag van 15.000 euro. De jury stond onder leiding van Femke Halsema, fractievoorzitter van GroenLinks in de Tweede Kamer, en werd verder gevormd door Gerbrand Bakker, schrijver, vertaler en hovenier, Karel Berkhout, redacteur jeugdliteratuur NRC Handelsblad, Irma Boom, ontwerper, en Annemie Leysen, recensent jeugdliteratuur van de Belgische krant *De Morgen*.

De Woutertje Pieterse Prijs wordt jaarlijks uitgereikt aan een auteur van een oorspronkelijk Nederlandstalig jeugdboek dat tussen 1 januari en 31 december van het jaar voorafgaand aan de prijsuitreiking is verschenen. De boeken worden niet alleen beoordeeld op taal en inhoud, maar ook op

illustratie en vormgeving. Eén blik op de lijst prijswinnaars sinds 1988 is genoeg om te weten welk een eer het is de Woutertje Pieterse Prijs te krijgen.

Na het welkomstwoord door bestuursvoorzitter Marja Käss hield Elsbeth Etty de Woutertje Pieterse Lezing 2008, onder de titel 'Waarom zijn kinderboeken vaak zo kinderachtig? – een pleidooi voor beesten met ballen'. Daarna las juryvoorzitter Femke Halsema het juryrapport voor en maakte na enkele eervolle vermeldingen (voor onder meer *De gelukvinder* van Edward van de Vendel en Anoush Elman, *Tjibbe Tjabbes' wereldreis* van Harm de Jonge en Fiel van der Veen, *En iedereen ging op zijn mieren zitten* van Paul de Moor en Sabien Clement, *Twee ons liefde* van Ted van Lieshout, *De jongen die zijn brood knipte* van Annemarie van Haeringen en *Allemaal willen we de hemel* van Els Beerten) ten slotte de

winnaars bekend: Carll Cneut en Peter Verhelst met hun boek *Het geheim van de keel van de nachtegaal*, geïnspireerd door het sprookje van Andersen over de Chinese nachtegaal, die eerst wordt vereerd en dan wordt veronachtzaamd. Hierbij hebben Verhelst en Cneut volgens de jury hun taalbegaafdheid en tekentalent zo maximaal benut, dat "een compleet nieuw kunstwerk is ontstaan, dat niet alleen de leeftijdsgrenzen, maar ook de grenzen tussen beeld, tekst en vormgeving overschrijdt. De keizerlijke Tuin der Tuinen en de stem van de nachtegaal hebben in één klap een nieuw leven gekregen."

Na de prijsuitreiking was als altijd het Rooverslied te horen, ditmaal gezongen door Mondo Leone.

Om het basis- en voorgezet onderwijs aan te moedigen alle boeken die de Woutertje Pieterse Prijs hebben gewonnen op school te bespreken, worden bij de bekroonde boeken lestips geschreven door Lieke van Duin (publicist, redacteur en auteur) en Jos van Hest (publicist, poëziedocent en dichter). Lesmateriaal en bijbehorende affiches (ontworpen door Hans Verlaat) worden bekostigd door de Stichting Lezen. De lestips worden gratis beschikbaar gesteld via www.woutertjepieterseprijs.nl. De komende jaren wordt de continuïteit gewaarborgd door Leesgoed, dat zich in elk geval zal belasten met de financiering en publicatie van de lestips bij de boeken die in 2009 en 2010 de Woutertje Pieterse Prijs zullen winnen. Dit materiaal zal gratis beschikbaar worden gesteld op www.leesgoedplus.eu, en vervolgens worden gepubliceerd in Leesgoed.

Ga voor informatie naar www.woutertjepieterseprijs.nl, waar u onder meer alle juryrapporten aantreft. Ook kunt u geluidsopnamen van Woutertje Pieterse Lezingen en uitvoeringen van het traditionele Rooverslied beluisteren, en foto's van verschillende prijsuitreikingen bekijken.

RV

Winnaars Woutertje Pieterse Prijs 2009: Carll Cneut (r.) en Peter Verhelst

Directeur a.i. Cedar BV

In de vacature die André Beemsterboer door zijn overlijden op 19 januari 2009 achterliet, is tot directeur a.i. van Cedar BV benoemd mw. mr. Yvonne Looye. Zij is afkomstig van de branchevereniging NVPI en was sinds 12 januari 2009 als adjunct-directeur bij Cedar werkzaam. Als directeur ad interim van Cedar treedt Yvonne Looye qualitate qua ook op als directeur van Lira. Het bestuur van de aandeelhoudersstichting Cedar,

bestaande uit de voorzitters van stichtingen die diensten van Cedar BV afnemen, heeft een procedure in gang gezet die moet leiden tot een definitieve regeling van de opvolging. KH

Vertrek Schelte van Ruiten

Lira's accountmanager Schelte van Ruiten, sinds 3 ½ jaar in dienst van Cedar BV en binnen Cedar ten behoeve van Lira werkzaam, is ingegaan op een aanbod van de dansgroep Emio Greco I P C te Amsterdam om per 1 mei 2009

zakelijk leider te worden. Dat besluit betekent dat hij met ingang van 1 mei 2009 Lira en Cedar heeft verlaten. Het Lira-bestuur heeft veel waardering geuit voor de 'afstof-operatie' die Schelte heeft doorgevoerd, en de vele nieuwe initiatieven die hij heeft ontwikkeld. Zijn taken worden in afwachting van de komst van een nieuwe accountmanager tijdelijk door andere medewerkers waargenomen. KH

Agenda

Lira-repartities in 2009:

Thuiskopie Audio 2006 & 2007	eerste kwartaal 2009
Kabelvergoeding radio 2007	eerste kwartaal 2009
Nabetaling Leenrecht 2004-2008	tweede kwartaal 2009
Thuiskopievergoeding Audio nabetaling 2006 & 2007	tweede kwartaal 2009
Literom 2007	tweede kwartaal 2009
Nabetaling Literom 2007	tweede kwartaal 2009
Kabelvergoeding Televisie 2008	begin derde kwartaal 2009
Kabelvergoeding Radio 2008	begin derde kwartaal 2009
Literom 2008	derde kwartaal 2009
Nabetaling Literom 2008	derde kwartaal 2009
Leenrecht Multi Media 2008	derde kwartaal 2009
Thuiskopievergoeding Televisie 2008	eind derde kwartaal 2009
Thuiskopievergoeding Audio 2008	eind derde kwartaal 2009
Leenrechtvergoeding 2009	vierde kwartaal 2009
Theaterteksten.nl	ieder kwartaal in 2009

Jaarvergadering Lira-aangeslotenen

Lira's jaarvergadering voor aangesloten auteurs en journalisten zal op zaterdagmiddag 6 juni 2009 in de Industriële Groote Club aan de Dam in Amsterdam worden gehouden. Aan deze vergadering vooraf gaan vergaderingen van de Vereniging van Schrijvers en Vertalers en haar afdelingen. Een borrel en een buffet besluiten het programma op die dag. Wie bij Lira aangesloten is, krijgt de vergaderstukken thuisgestuurd. KH

Berichten en adviezen van het bureau

Nieuwe Lira-website

Sinds februari 2009 is de compleet vernieuwde Lira-website online. De website is uitgebreid in opzet en ontworpen in de nieuwe Lira-huisstijl. Het doel

van de website om zo veel mogelijk informatie aan te bieden aan onze aangesloten en niet-aangesloten auteurs en journalisten op één centrale plek. Wijzelf zijn erg blij met het resultaat.

De nieuwe website is uitvoeriger geworden en eenvoudig up-to-date te houden. Het grote voordeel is dat we auteurs en journalisten eenvoudig kunnen informeren over de

actualiteiten die er spelen. Het is dan ook de moeite waard om regelmatig een bezoekje te brengen aan de Lira-site om ontwikkelingen op het schrijfvlak in de gaten te houden. Zo wordt er momenteel uitgebreid aandacht besteed aan het nieuwe aansluitingscontract in een aparte rubriek.

Op de website kunt u ondermeer terecht voor informatie over Stichting Lira: wat doet Lira en wat is de samenstelling van het bestuur? Er is een veelgestelde vragen rubriek opgenomen en informatie over het auteursrecht. Ook zijn hier interviews te lezen met aangeslotenen en de mensen achter Lira. Zo zijn hier momenteel interviews te lezen met Kees Holierhoek, voorzitter van Lira, Joost Zwagerman en Esther Gerritsen. Hier zullen regelmatig interviews bijkomen.

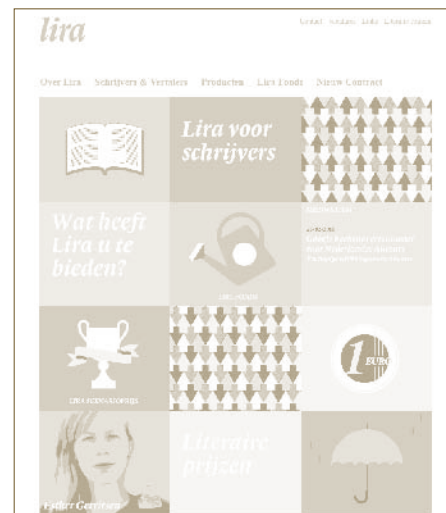
Schrijvers en Vertalers hebben een aparte rubriek gekregen op de website. Dit is het gedeelte met informatie voor

alle (aangesloten) schrijvers. Hier staat ondermeer uitgebreide informatie over uw rechten, rechtshulpverlening en uiteraard hoe u zich aan kunt sluiten bij Lira. Ook is alle informatie voor freelance-journalisten, aangesloten bij Lira, hier te vinden.

Onder de menuknop 'Producten' is ruimte voor de nieuwe diensten die Lira aanbiedt. Momenteel vind u daar de webshop voor Lira Theater teksten. In de nabije toekomst zullen de nieuwe diensten van Lira hier een plek krijgen. Het Lira Fonds heeft ook een eigen plek gekregen op Lira.nl. Hiermee is de oude website van het Lira Fonds automatisch verdwenen.

Tot slot kunt u op de website terecht voor literaire prijzen, informatie over het P.C. Boutensfonds voor de oudedagvoorziening, interessante links, hulp bij contracten en nog veel meer. Tijd dus om zelf een bezoekje te brengen aan www.lira.nl.

Mocht u naar aanleiding van de nieuwe website vragen of opmerkingen hebben? Wij horen het graag. Stuur dan een email naar peggy.de.jonghe@cedar.nl p dj

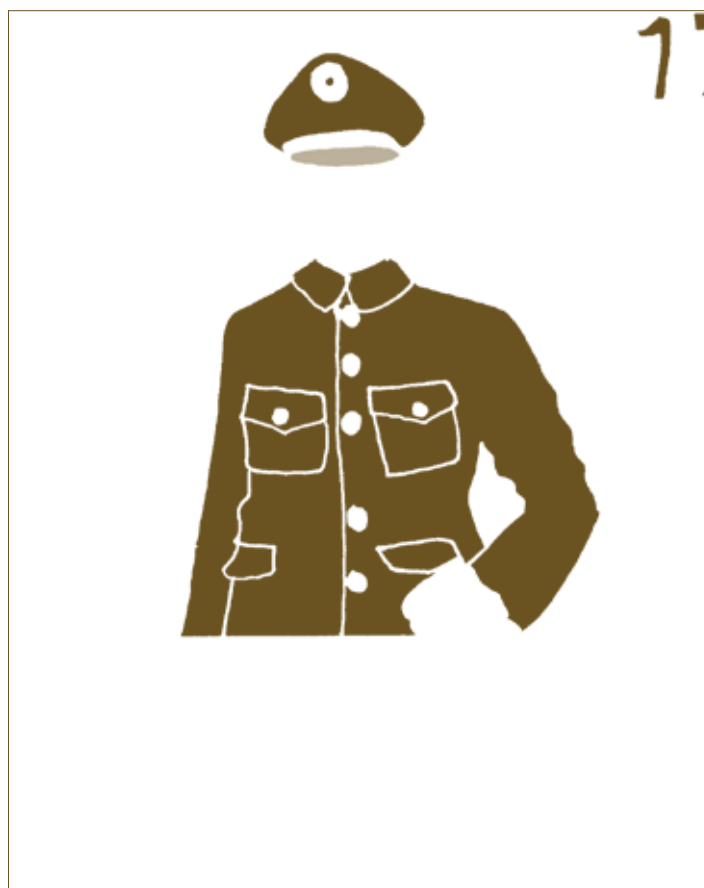

Navragen en nakijken: van namatch tot nabetaling

Hoewel Lira geen eigen bibliotheek beheert in Hoofddorp, worden het hele jaar door wel de piepende, krakende deuren van een digitale 'Bibliotheek van de Vergeten & Verloren Boeken' geopend. Een soort purgatorium.

Het is een lijst die Lira van Stichting Leenrecht ontvangt, met daarop boektitels, auteursnamen en ISB-nummers die onvolledig en incompleet aangeleverd zijn door de Nederlandse Bibliotheek Dienst. De juiste koppeling tussen werk en maker kan dan niet gemaakt worden. En daarom worden de gegevens niet toegelaten tot het boekenparadijs van Lira. Maar de zaak is dan nog niet reddeloos verloren.

Voor het bureau is het een schone taak om de boektechnische gegevens als boektitel, ISBN, jaar van uitgave, boekprijs op het moment

van verschijnen en de naam van de uitgever handmatig in te voeren. Vervolgens moeten de rechthebbende auteur(s), vertaler(s), bewerker(s), samensteller(s) enz. erbij gezocht en met het juiste relatienummer gekoppeld worden. ‘Namatchen’ is de term die we hiervoor gebruiken.

Dit geldt ook voor boeken van rechthebbenden, die nog niet bekend zijn bij Lira met hun persoons- en bankgegevens. Dan staan deze boekgegevens alvast goed in het bestand. Hopelijk melden de auteurs zich vroeg of laat alsnog bij Lira om hun leenrechtvergoeding in ontvangst te nemen. En anders neemt Lira contact op met de uitgever of verschijnt de naam elders

in uw Lira Bulletin, in de rubriek ‘Gezocht’.

Na deze verwerking kunnen bij het draaien van de specificaties alsnog de uitleningen gekoppeld worden en kan het tot uitkering aan de rechthebbende(n) komen. De aanvankelijk opgehouden geldstroom vloeit dan weer naar de portemonnees van de auteurs. Lira kan steeds met vijf jaar terug nog uitleningen traceren en uitkeren. Deze leenrechtuitkering vindt binnenkort weer plaats: de nabetaaling van 2009.

Via Stichting Leenrecht krijgt Lira enkele malen per jaar de boekgegevens ingespoeld. Dit betekent dat u dus tussentijds nieuwe boeken niet op hoeft te

geven aan ons. Het belangrijkste is dat u uw controlespecificatie die u in het najaar ontvangt, in de gaten houdt. Gemiste boeken, uitgegeven in de periode van 1 juli vorig jaar tot 30 juni van het huidige jaar – en die ook kans hebben gehad al uitgeleend te worden – kunt u dan noteren en aan ons doorgeven.

Wanneer het boek niet direct aangehouden wordt in het Lira bestand, raadplegen we Biblion of het boek al een bestelnummer heeft. Nog geen bestelnummer? Dan is het boek nog te nieuw. Wel een bestelnummer? Dan wordt het weer tijd om de deuren van de ‘Bibliotheek van de Vergeten & Verloren Boeken’ te openen. MVD

Gezocht: leenrechthebbende schrijvers en vertalers (of hun erven)

Allereerst willen de medewerkers van Stichting Lira u, de lezers van het Lira Bulletin, weer hartelijk bedanken voor de vele reacties op de vorige rubriek ‘GEZOCHT’. Erg fijn dat u elke keer de moeite neemt om te reageren.

Door uw tips hebben wij weer een groot aantal gezochte auteurs en vertalers (of hun erven) uit de lijst van Bulletin 27 kunnen opsporen, waardoor Lira deze rechthebbenden weer kan verblijden met een beduidend bedrag aan leenrechtvergoeding, variërend van enkele honderden tot duizend euro of meer.

Wij blijven actief op zoek naar adressen van auteurs en vertalers, bewerkers en samenstellers (of hun erven) wier titels worden uitgeleend door de Nederlandse openbare bibliotheken. We hebben hiertoe o.a. contacten gelegd met uitgeverijen. Wij vragen ze onze aanmeldingsformulieren te verspreiden en zij helpen ons ook vaak aan de juiste adressen, maar wanneer het om personen gaat die in de jaren tachtig of negentig geschreven of vertaald hebben, zijn de adresgegevens daar vaak niet meer te achterhalen en daarom roepen wij dan ook graag weer de hulp van u als lezer in.

Lira keert met terugwerkende kracht (vanaf 2004) leenrechtgelden uit, vaak ook nog voor (populaire) titels uit de jaren tachtig. Veel uitgeleende genres zijn o.a. kinderboeken, kasteel- en doktersromans, misdaadromans, hobbyboeken, kookboeken, stripboeken.

Er staat wederom een groot bedrag – variërend van enkele honderden euro’s tot duizend euro of meer – aan leenrechtvergoeding gereserveerd voor de gezochte rechthebbenden in bijgaande lijst. Dus als u het adres kent van een of meer van deze Nederlandse of Vlaamse auteurs of vertalers (of hun erven), of als u een tip hierover heeft, mail, schrijf of bel dan met Lira alstublieft: lira@cedar.nl, telefoonnummer 023 799 7806

Oude adressen zijn ook welkom, want hiermee kunnen wij dan weer verder speuren bij de gemeentearchieven en het centraal bureau voor genealogie. Zeg het voort. Kent u mensen die weliswaar niet in bijgaande lijst staan, maar wier werk wel wordt uitgeleend door

de Nederlandse openbare bibliotheken, dan kunnen ook zij Lira mailen (lira@cedar.nl) schrijven of bellen, of onze site bezoeken (www.lira.nl) voor een aanmeldingsformulier.

Wij hopen weer van u te horen: alvast bedankt voor uw medewerking. ovdT

dit keer gezocht:

Bakker, Jopje
Bakker, Kees
Baron-Janssen, Ineke
Biest, Miek
De Boer, Theo
Boeringa, F.H.
Brok, M.F.A.
Bruurmijn, José
Burger, Arjan
Carp, L.W.
Claessen, Marlou
Van Dijk, Aad
Dols, Godfried
De Donder, Vic
Van Duin, Marga

Dit keer gezocht (vervolg):

Fick-Lugten, Willemina
Fricke, Gerbien
De Gier, Corrie
Goos, Marluce
Hollander, Trudy
Huysentruyt, Piet
Jansen, H.P.H.
Kila, C.J.
Van der Kind, Jaap
Kröner, Jack
Lateur, Frank
Te Lintelo, Gert

Lokin, Marlene
Luyben, Ton
Naber, Geurt
Nieuwenhuizen, M.C.
Nijk, Michiel
Noppers, Ronald
Offers, Wilma
Povel, W.
Reck, Marianne
Ruijters, Lilian
Schlamilch, Jan Hendrik Willem
Schoone, J.P.

Skubisz, Stan
Slegh, Adrie
Van der Toorn-Schutte, Jenny
Van Velsen, A.C.
Verhoef, Eduard
Verhulst, Carolus
Volbeda, Jacob
Vonk, Josephine
Vosters, S.A.
Wijchers, Loek
Wouters, Inge

Bestuur en bureau van de stichting Lira

De Stichting Lira. opgericht op 23 oktober 1986, beheert als auteursrechtorganisatie op collectieve wijze auteursrechten en op het auteursrecht gebaseerde vergoedingsaanspraken van schrijvers en vertalers die door hen individueel niet, of slechts met de grootst denkbare moeite, te gelde kunnen worden gemaakt.

Postadres
Stichting Lira
Postbus 3060
2130 KB Hoofddorp
Bezoekadres
Siriusdreef 22-28
2132 WT Hoofddorp

Telefoon: 023 799 7806
Fax: 023 799 7700
E-mail: lira@cedar.nl
Website: www.lira.nl

Bankrekeningnummers
ING: 65 98 04 972
ING: 50 01 51
Kamer van Koophandel
41205902

Bestuur Stichting Lira
Kees Holierhoek, voorzitter
Tijs van den Boomen, vice-voorzitter
Robert Alberdingk Thijm, secretaris
Rien Verhoef, penningmeester
Marjan Berk, lid
Tsead Bruinja, lid
Maria Genova, assessor namens
Stichting Nieuwswaarde

Bureau Stichting Lira
directeur a.i.
Yvonne Looye
accountmanager
vacature
beleidsmedewerker
Peggy de Jonge
secretariaat
Sonja Bemer
Nienke Hendriks
commercieel-administratief cluster
Charlene de Feyter, teamleider
Marianne Bovet
Petra Daansen
Martin van Dam
Talitha van Hattem
Nienke Hendriks
Bart Schomaker
Odile van der Tweel
Constance van der Lans
Kim Veenstra
Cabriëlla Vinke
Mariska Kolman

Colofon

Dit is een uitgave van de Stichting Lira, Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp
Telefoon: 023 799 7806
Fax: 023 799 7700
E-mail: lira@cedar.nl
Website:
www.lira.nl
Website toneel:
www.liratheaterteksten.nl

Redactie
Tsead Bruinja
Schelte van Ruiten
Rien Verhoef
Kees Holierhoek (eindredactie)
Tekstbijdragen
Peggy de Jonge
Odile van der Tweel
Martin van Dam
Illustraties
Ram Katzir
Ontwerp
Rutger Fuchs, Amsterdam
Druk
Drukkerij W.C. den Ouden, Amsterdam
Oplage
17.000 exemplaren